

Utbildningsinspektion i Rektorsområde 5

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Rektorsområde 5	Antal barn/elever/studerande
Gymnasieskola	367
Gymnasiesärskola	40

Kommunerna Sjöbo, Skurup, Tomelilla och Ystad driver tillsammans Syd-sånska gymnasieförbundet med säte i Ystad. Rektorsområde 5 ingår i detta förbund.

Utbildningen vid rektorsområdet omfattar hotell- och restaurangprogrammet, hantverksprogrammet (inriktning kläder o design samt övriga hantverksyrken), individuella programmet (inkluderat ett s.k. priv-fordonsprogram utlokaliserat till Tomelilla) samt gymnasiesärskolan (verksamhetsträning, yrkesträning och det s.k. serviceprogrammet).

Rektorsområdets elever och pedagogiska personal är organiserade i arbetslag. På gymnasiesärskolan finns en samordnare som dock inte är en formell tjänst utan del av lärartjänst. Det finns heller ingen delegation till samordnaren. På gymnasiesärskolan arbetar man med ett mentorssystem som innebär att varje lärare ansvarar för tre-fyra elever.

De s.k. fotbolls- och handbollsgymnasierna administreras av rektorsområde 5. Dessa elever följer sina ordinarie program och ansluter till fotbolls- och handbollsgrupper under valbara kurser.

Elevfördelningen på programmen är enligt följande:

- hotell- och restaurangprogrammet: 72 elever,
- hantverksprogrammet: 66 elever,
- individuella programmet: 229 elever och
- gymnasiesärskolan: 40 elever.

Flertalet elever kommer från kommunerna Tomelilla, Sjöbo och Skurup och har därför lång skolväg.

Rektorsområdets lokaler ligger tvärs över gatan sett från förbundets huvudbyggnad Österportskolan.

Ordinarie rektor är sjukskriven sedan en tid och en tillförordnad rektor tillträdde samma dag som inspektionen inleddes. Dessförinnan hade en lärare vikarierat som rektor.

Genomförandet av inspektionen i Rektorsområde 5

Skolverket sände den 11 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Rektorsområde 5 har bestått av undervisningsrådet Mats Lundqvist och experten Björn Norrhäll.

Besök i Rektorsområde 5 inleddes den 1 april 2004 och avslutades den 2 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Rektorsområde 5, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Rektorsområde 5 genomfördes formella intervjuer med skolledning, elever, och lärare från samtliga program, föräldrar från gymnasiesärskolan och elevvårdsteam. Lektioner besöktes på alla program.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Rektorsområde 5 känner sig eleverna lugna och trygga. Detta framgår såväl av intervjuer som av den enkät som Sydsånska gymnasieförbundet årligen genomför. Eleverna vågar framföra sina åsikter och anser också att det finns en acceptans för detta. Gymnasiesärskolans elever är mycket nöjda med klimatet på skolan. De upplever sig inte utsatta utan känner en respekt från såväl personal som övriga elever på rektorsområdet. Som exempel kan nämnas att särskoleelever, som går det specialutformade nationella serviceprogrammet, är integrerade med andra elever på hotell- och restaurangprogrammet. Dessa elever klarar av studierna väl och känner sig väl bemötta.

Mobbning förekommer inte enligt eleverna. Tvärtom är det så att flera av de elever som går på individuella programmet tidigare har känt sig mobbade under grundskoletiden men nu upplever en lugnare och tryggare situation. Det har dock förekommit situationer med mobbning och trakasserier de senaste två åren, enligt elevvårdsteamet, och skolan har då lagt ner en stor arbetsinsats.

”I vår ålder har vi vuxit ifrån sexuella svordomar, vi inväntar dock några stycken som inte vuxit upp ännu”, uttryckte sig en elev.

Intervjuerna ger en bild av elever som tar ansvar för sina studier. Eleverna på det individuella programmet behöver dock mer stöd i detta arbete, framförallt på höstterminen. Vid intervjuerna framkom också att eleverna utvecklat ett demokratiskt och tolerant förhållningssätt. Inte minst märktes detta i relationen mellan eleverna från gymnasiesärskolan och de andra programmen inom rektorsområdet.

Elevinflytandet varierar mellan lärare och ämnen men också mellan verksamheterna inom området. På det individuella programmet har varje elev en individuell plan och eleverna är mycket nöjda med upplägget. På hotell- och restaurangprogrammet är arbetet ganska hårt styrt men eleverna menar att det måste vara så, åtminstone på de praktiska inslagen med arbete i kök, servering etc. Det framkom dock att eleverna inte känner någon större delaktighet beträffande de teoretiska inslagen. Likaså är den yrkesinriktade undervisningsdelen på hantverksprogrammet hårt styrd, inte minst när den är förlagd ute på arbetsplatser.

Gymnasiesärskolans elever anser att de har stora möjligheter att påverka sin undervisning. Elever uppger att de får information om kursplaner, mål och betygsriterier. Inspektörsteamet upplever en studiemedvetenhet och ett engagemang hos eleverna såväl vid intervjuerna som vid verksamhetsbesöken.

Sammanfattningsvis utvecklar eleverna vid Rektorsområde 5 normer, värden och förhållningssätt som ligger väl i linje med de nationella målen i läroplanen för gymnasieskolan. Området präglas av en lugn och trygg miljö.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Rektorsområde 5 är betygen på hotell- och restaurangprogrammet respektive hantverksprogrammet för avgångsklasserna våren 2003 fördelade enligt följande:

Icke godkänt	Godkänt	Väl godkänt	Mycket väl godkänt	Totalt
29	197	96	26	348

5 av 39 elever klarade inte godkänt i kursen Matematik A och 9 klarade inte godkänt i Naturkunskap. I övrigt är betygsresultaten goda.

På gymnasiesärskolan är siffrorna följande:

Godkänt	Väl godkänt	Totalt
35	11	46

Två av de sex avgångseleverna på gymnasiesärskolan fick inte betyg i idrott & hälsa. I övrigt är betygsresultaten goda eller mycket goda.

Inspektörsteamet granskade också de nationella provresultaten på området. Dessa är väl dokumenterade och inga anmärkningsvärda skillnader i förhållande till betygssättning föreligger.

Eleverna har kunskaper om sitt lärande. På de yrkesinriktade programmen har eleverna en tydlig insikt om lärandets villkor, inte minst vad gäller de praktiska inslagen. På individuella programmet har eleverna tydliga mål för vad de ska lära sig. Insikten om hur det egna lärandet fungerar skiljer sig dock från individ till individ. Ett generellt konstaterande är att kunskaperna om det egna lärandet inte är lika stora beträffande mer teoretiska undervisningssituationer. Om en elev riskerar att inte bli godkänd upprättas åtgärdsprogram och stödundervisning sätts in.

På rektorsområde 5 fick 35 elever slutbetyg (varav 3 elever från gymnasiesärskolan). 10 elever fick samlade betygsdokument (varav 3 elever från gymnasiesärskolan).

Sammanfattningsvis får eleverna på Rektorsområde 5 kunskaper som är av god kvalitet och som ligger i linje med programmålen samt läroplanens och kursplanernas mål. Eleverna är informerade om mål och kursplaner.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Inom området arbetar man med s.k. elevinflytandemallar. Dessa är framtagna i ett utvecklingsprojekt och har som huvudsakligt syfte att ge stöd till elever och lärare i frågor som berör elevinflytande, utvärdering och kvalitetssäkring. Eleverna upplever detta som mycket positivt och menar att deras roll i skolan har stärkts. Det formella inflytandet varierar. Oftast fungerar klassråden bra men både elever och lärare menar att elevrådet inte fungerar.

Arbetsformer, arbetssätt och redovisningsalternativ diskuteras i princip inför varje kurs eller större arbetsområde.

Det finns en övergripande policy från Sydsånska gymnasieförbundet mot mobbning och sexuella trakasserier. Enligt elevvårdsteamet har rektorsområdet dock inte konkretiserat en egen handlingsplan, vilket upplevs som en brist. Bland inskickade dokument redovisas emellertid en handlingsplan. Denna är dock från 1996 och skriven innan den nya rektorsområdesindelningen genomfördes.

Skolsköterskan erbjuder och genomför elevhälsosamtal med alla elever i syfte att etablera kontakt och att förebygga ohälsa. Skolsköterska och skolkuratorer upplever dock direktiven beträffande elevhälsa som oklara från såväl skolledning och förbund. Innevarande läsår är arbetet mer inriktat på akuta åtgärder än förebyggande på grund av tidsbrist.

Sammanfattningsvis har elever och personal en medvetenhet om problematiken kring mobbning och annan kränkande behandling och en vilja att aktivt motverka detta. Handlingsplanen för detta bör emellertid uppdateras och tydliggöras. Arbetet med elevinflytandet i den vardagliga undervisningssituationen är bra medan arbetet med att få fungerande elevråd behöver vitaliseras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Rektorsområde 5 är eleverna uppdelade i klasser. "Klassundervisning" bedrivs huvudsakligen i kärnämnen. I övrigt är undervisningssituationen av naturliga skäl mycket varierande för elever med yrkesinriktning och individuellt program.

Såväl eleverna som lärare och skolledning anser att eleverna är förtrogna med målen för utbildningen och med de betygskriterier som gäller. På det individuella programmet, där undervisningen koncentreras till kärnämnen, är målen nedbrutna och individuellt uppsatta för varje elev. Arbetsplaner för utbildningarnas olika delar finns och hålls aktuella genom årlig revidering.

Området strävar efter att "blocklägga" undervisningen så mycket som möjligt för att få en helhet i undervisningen. Detta har delvis lyckats på hantverksprogrammet och hotell- och restaurangprogrammet. Fortfarande är det dock många 40-minuterslektioner på schemat, vilket bland annat studie- och yrkesvägledaren upplever som negativt.

På hantverksprogrammet är den yrkesinriktade utbildningen, när det gäller övriga hantverksyrken, förlagd till arbetsplatser där handledaren inte har pedagogisk utbildning. Samordnaren, som är lärare, har till uppgift att komplettera bristen

av pedagogiska inslag på dessa utbildningsdelar. Eleverna uttrycker dock ett missnöje över bristen på pedagogisk förståelse från vissa arbetsplatser där utbildningen sker. Det är inspektörsteamets bedömning att denna konstruktion är sårbar och till stor del avhängig den enskilde samordnarens vilja och engagemang. Denna ordning bör bli föremål för översyn så att förbättringsåtgärder kan sättas in.

Undervisningen på gymnasiesärskolan är individuellt anpassad till varje elev. Personalens kompetens och behörighet är hög. Som exempel kan nämnas en elev som saknade tal och syn och därmed också hade svåra kommunikationsproblem. Personalen genomförde, med hjälp av egentillverkade pekkartor, kommunikativ träning för denna elev.

Samtliga elever i gymnasiesärskolan har individuella studieplaner som hålls aktuella av elevens mentor i samverkan med studie- och yrkesvägledaren. Dessa studieplaner är enligt inspektörernas bedömning av skiftande kvalitet och en tydligare samsyn för hur dessa ska vara utformade bör eftersträvas.

Hotell- och restaurangprogrammets elever är positiva till de praktiska inslagen i utbildningen. De är emellertid missnöjda med vissa delar av de teoretiska momenten och menar bland annat att kursen i näringslära är abstrakt. Vid närmare kontroll fann inspektörsteamet att 13 icke godkända betyg (av 24) hade satts på denna kurs. Eftersom betygen i andra kurser ligger på en betydligt högre nivå bör detta påpekande leda till diskussioner om arbetsformer, arbetssätt och bedömning beträffande teoretiska inslag på detta programs kurser.

Betygsättningen kvalitetssäkras dock genom att området har ett system med medbedomare och eleverna bedömer generellt att betygen är rättvist satta.

På individuella programmet går majoriteten av eleverna, efter ett år, till nationella program. Programmet har introduktionsvecka, informerar om rättigheter och skyldigheter och gör överenskommelser om mål etc. Såväl studievägledare som klassföreståndare har fortlöpande samtal med varje elev. IV-programmet gör utvärderingar och förbättringsplaner inför varje läsår. Gruppstorlekarna varierar men är i regel små.

Det finns olika modeller att gå på det individuella programmet:

- Eleven går ett år för att bli behörig för ett nationellt program. Eleven som går ett år på IV kan, förutom att läsa engelska, svenska och matematik, också välja praktiska ämnen.
- Eleven går PRIV (programinriktat individuellt program) där eleven under de två första gymnasieåren dels läser in gymnasiebehörighet och dels läser kurserna för år 1 på exempelvis fordonsprogrammet.
- Eleven går en treårig skolgång på s.k. resurscentrum. Till denna utbildningsform söker sig elever som redan i grundskolan inte bedömts ha möjligheter att klara ett nationellt program och är i behov av mycket stöd. För dessa elever är studie- och yrkesvägledaren en viktig person som länk till praktikplatser och vissa branscher samt till arbetsförmedling.

På initiativ från förbundet och från programmet har olika utredningar och utvärderingar gjorts. Dessa är överlag positiva. Inspektörsteamet bedömer att IV-programmet fungerar väl, att eleverna trivs och har god måluppfyllelse.

Vid intervjuerna framkom att elevvårdskonferenser på rektorsområdet ibland genomförs utan representant från elevvårdande personal. Vid samtal med rektorn, som på vår förfrågan undersökt hur det förhöll sig, framkom att definitionen av begreppet elevvårdskonferens tycks ha varit oklar. Samtal har förekommit med elev för att reda ut problem eller för att ta reda på saksammanhang. Ett sådant samtal är inte en elevvårdskonferens men har ändå betraktats som ett sådant. Skolan måste klargöra denna skillnad både för personalen och för eleverna.

Rektorsområdet har rutiner för att identifiera elever i behov av stöd. Skolan får information från avlämnande skola och genomför egna tester det första året. Vidare har skolan ett elevvårdsteam där rektor, elevvårdspersonal, studie- och yrkesvägledare ingår. Alla elever som har uppvisat någon studiesvårighet har pedagogiskt samtal med någon av de fem specialpedagogerna som finns att tillgå på Sydsåkanska gymnasieförbundet. Såväl elever som lärare uttrycker att eleverna får stöd om behov finns. Föräldrar blir alltid inkopplade för omyndiga elever. Åtgärdsprogram upprättas för elever som är i behov av stöd.

Utvecklingssamtal sker en gång per termin. Dock uppges ett par elever i årskurs 3 att utvecklingssamtal inte blivit genomförda. Vid samtal med rektorn, som på vår förfrågan undersökt hur det förhöll sig, framkom det att eleverna under större delen av höstterminen varit ute på arbetsplatsförlagd utbildning och där fått såväl besök som samtal av lärare. Under januari månad 2004 genomfördes utvecklingssamtal med varje elev enskilt. Eftersom majoriteten av eleverna är över 18 år uppmanades de att meddela läraren om de ville att föräldrarna skulle vara med. Till dessa skickades särskild inbjudan med tidsangivelse. Två föräldrapar deltog. Inspektörsteamet bedömer att utvecklingssamtal inte har genomförts under höstterminen med alla elever. Utvecklingssamtal har dock genomförts för alla under vårterminen. Rektorsområdet behöver tydliggöra för eleverna när det är utvecklingssamtal till skillnad från andra uppföljningssamtal.

Området har goda möjligheter både personellt och lokalmässigt att möta elever med funktionshinder.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att undervisningen ligger i linje med läroplanernas mål. Rektorsområdet måste dock förbättra och säkra de pedagogiska momenten inom hantverksprogrammets ena del, "övriga hantverksyrken". Även karaktärsämnen utgår från kursplanemål och har en pedagogisk dimension. Handledare, som inte är utbildade lärare, kan inte ensam stå för denna utbildningsdel och bedömning. Skolan måste försäkra sig om att eleverna får adekvat karaktärsämnesundervisning såväl från ett ämneskompetensperspektiv som från ett pedagogiskt perspektiv. Vidare ska området tillse att alla elever får utvecklingssamtal varje termin men också förtydliga formerna för utvecklingssamtal. Även rutiner och arbetsformer för betygssättning bör tydliggöras.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektorn är ensam skolledare på Rektorsområde 5. För närvarande är rektor sjukskriven pga. sjukdom och en lärare har tjänstgjort som vikarierande rektor. Sedan den 1 april finns en vikarierande rektor (numera pensionerad och tidigare lång erfarenhet som skolledare inom sydsånska gymnasieförbundet). Till området är kopplat en administrativ tjänst på 100 procent (rektorsassistent). Vidare arbetar en lärare 50 procent som utvecklingsledare. Det finns också lärare som innehar samordnarfunktioner för hantverksprogrammet och gymnasiesärskolan. Rektorn är chef för 50 medarbetare.

Rektorn ingår i ledningsgruppen för Sydsånska gymnasieförbundet. Rektorn är förtrogen med det dagliga arbetet på skolan och väl känd bland eleverna. Rektorn ansvarar dock för ett stort område med många medarbetare och är ensam i sin ledarroll. Även om rektorn är förtrogen med det dagliga arbetet är tiden knapp för honom att ta del i det pedagogiska arbetet och att leda utvecklingen. På gymnasiesärskolan signalerar personalen att det finns olika uppfattningar inom enheten om hur verksamheten skall bedrivas. För inspektörsteamet är detta uppenbart en ledningsfråga och ett exempel där tydligt ledarskap kan underlätta arbetet och driva utvecklingen vidare. Inspektörerna har inte intervjuat den aktuella rektorn om detta på grund av dennes sjukskrivning. Det är därför inte möjligt att dra några andra slutsatser av detta än vad som ovan nämnts, nämligen att det finns begränsad tid för rektor att bedriva pedagogiskt ledarskap.

Skolans kvalitetsredovisning (kallad årsredovisning) uppvisar brister. Den innehåller visserligen mål, resultat, analys och åtgärder, men målen är otydliga liksom förslag till åtgärder. Kvalitetsredovisningen bör således förbättras på dessa punkter.

Skolan följer upp att eleverna erhåller den garanterade undervisningstiden (se dock avsnittet om tillgång till utbildning). Elevers frånvaro följs upp. Elevvårdsteamet kontaktas när frånvaron är hög. Beslut fattas på elevvårdskonferenser. Rektorsområdet måste dock förtydliga för såväl elever som personal när ett möte är av karaktären elevvårdskonferens. Dokument visar att exempelvis elevvårdspersonal inte medverkat vid vissa elevvårdskonferenser. Förklaringen till detta är, enligt rektor, en begreppsförvirring. Elevvårdskonferensprotokoll har skrivits efter enskilt samtal med elev som inte varit av karaktären elevvårdskonferens. Denna oklarhet har den nytillträdde vikarierande rektorn emellertid

omgående klarlagt med personalen på personalkonferens veckan efter inspektionsbesöket.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna det saknas tid inom området för att utöva ett tydligt pedagogiskt ledarskap. Kvalitetsredovisningen är inte tydlig i målformuleringar och åtgärdsförslag kan också förbättras. I övrigt har rektorsområde 5 en fungerande ledning som överensstämmer med författningarnas krav.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska sårskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesårskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Rektorsområde 5 har eleverna goda möjligheter att göra individuella val. Informationen om detta och annan utbildning inom området är mycket tillfredsställande. Emellertid kan inte den garanterade undervisningstiden säkerställas inom det individuella valet eftersom många av dessa timmar är placerade vid tid när elever gör sin arbetsplatsförlagda utbildning.

På hotell- och restaurangprogrammet framkom att eleverna får betala för serveringskläder och för tofflor. Detta är inte förenligt med skollagens krav om en avgiftsfri utbildning.

På rektorsområdet finns elever med såväl fysiska som psykiska funktionshinder. Gymnasiesårskolans elever går inom denna verksamhets ram men också som integrerade elever på hotell- och restaurangprogrammet.

Sammanfattningsvis kan inte skolan tillgodose elevers rätt till utbildning eftersom individuella val och arbetsplatsförlagd utbildning ligger parallellt placerade schemamässigt. Detta är inte acceptabelt och måste åtgärdas.

Området uppfyller inte kraven på en avgiftsfri utbildning eftersom eleverna får betala för arbetskläder och arbetsskor inom hotell- och restaurangprogrammet.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Rektorsområde 5 är andelen behöriga hög bland lärarna. Behörighetsproblematiken finns på de yrkesinriktade delarna inom hantverksprogrammet som tidigare beskrivits.

Lärarnas kompetensutveckling sker dels genom att arbetslagen disponerar medel till fortbildning för arbetslagets medlemmar, dels genom fortbildning centralt från förbundet. Arbetslaget fördelar de egna medlen internt, dock ska arbetslagsutveckling prioriteras. Rektor har också "en pott" som kan komplettera ytterligare önskemål, som inte rymms inom arbetslagets medel. Sydsånska gymnasieförbundet har sedan fyra år satsat på pedagogikkurser anordnade av högskolan i Kristianstad. Dessa kurser, mentorskap och flexibelt lärande, har flera lärare deltagit i. Kurserna har, enligt rektorn, starkt bidragit till att höja den pedagogiska kvaliteten.

Läromedlen håller god standard, är tidsenliga och anpassade till kursplanerna. Datortätheten är emellertid låg inom hotell- och restaurangprogrammet med två datorer på 70 elever. På gymnasiesärskolan (framförallt inom verksamhetsutbildningen) är datorerna föråldrade. Exempelvis används operativsystemet 3.11 och datorerna har begränsad minneskapacitet vilket försvårar för gymnasiesärskolan att installera specialprogram för verksamheten.

För vissa delar av utbildningen upplevs lokalerna som bristfälliga. Lärarna på hotell- och restaurangprogrammet och hantverksprogrammet anser att lokalerna ibland medför begränsningar i metodval. De tvingas välja bort arbete i mindre grupper beroende på att grupprum saknas. Eleverna upplever lokalerna som trånga och i något fall dåligt ventilerade. Även metodköken anses slitna och i behov av renovering. På gymnasiesärskolan saknas handikapptoalett på plan 2. Det individuella programmet har nya och fräscha lokaler på Österportskolan.

Eleverna får fri skollunch i Österportskolans matsal. Det finns också elevcafé, uppehållsrum och ett stort bibliotek på Österportskolan och stadsbiblioteket ligger precis intill skolan.

Tilldelade ekonomiska medel tillförs området enligt "sedvanlig praxis". Principerna för resursfördelning upplevs dock som otydliga av skollagen. Området får således inte ekonomiska medel i förhållande till antalet elever. Inspektörsteamet bedömer dock att resurserna är anpassade till verksamhetens omfattning och behov.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att det finns tillräckliga resurser på rektorsområdet för att eleverna skall ha möjlighet att nå de nationella målen. IT-utrustningen behöver dock förbättras såväl kvalitativt som kvantitativt. Lokalerna är i vissa delar i behov av renovering och är inte i alla delar verksamhetsanpassade.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Rektorsområde 5 övergripande är av god kvalitet. Rektorsområde 5 erbjuder huvudsakligen en trygg och befrämjande läromiljö för sina elever. Förhållningssätt och umgängesformer är goda. Eleverna når på ett tillfredsställande sätt uppsatta mål och det individuella programmet framstår som föredömligt. Det finns en studiemedvetenhet och ett engagemang hos eleverna och lärarna har god behörighet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- utveckla elevinflytandet,
- se över rutiner och arbetsformer för betygssättning,
- utveckla kvalitetsredovisning och måldokument,
- kvalitetssäkra de pedagogiska momenten inom den yrkesinriktade undervisningsdelen på hantverksprogrammet,
- förtydliga formerna för utvecklingssamtal,
- skapa ytterligare tid för rektorn att utöva det pedagogiska ledarskapet,
- komplettera IT-utrustning,
- inventera lokalutnyttjandet och skapa förutsättningar för arbete i mindre grupper samt
- uppdatera handlingsprogrammet mot mobbning och kränkande behandling.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Den garanterade undervisningstiden kan inte säkerställas enligt skollagens 5 kap. 4 d §.
- Undervisningen är inte avgiftsfri enligt skollagens 5 kap. 21 §.

- Alla elever får inte utvecklingssamtal varje termin i enlighet med gymnasieförordningens 7 kap. 19 §.

Datum	Ort
2004-05-28	Lund

Mats Lundqvist
Björn Norrhäll